

Ohlédnutí za Jitkou Ortovou

Socioložka a kulturní ekoložka PhDr. Jitka Ortová, CSc., (1946–2015) byla v posledních letech, od doby, kdy ukončila své působení na pražské katedře kulturologie Filozofické fakulty UK, v akademické obci téměř nepřítomná. Její odkaz zde byl však stále živý, minimálně mezi jejími bývalými studenty, které zaujala svým věcným přístupem a zároveň upřímným západem pro otázky spojené se vztahem mezi lidským a přírodním světem.

Když přišla zpráva, že v noci dne 14. dubna 2015 zemřela, zůstalo v české sociální ekologii prázdné místo. Doktorka Ortová za svého života sice nepublikovala nijak úporně, ale její pečlivá skripta *Kulturní ekologie I a II* nebo souhrnná práce *Kapitoly z kulturní ekologie* budou ještě dlouho studenty i dalšími zájemci o úvod do témat oboru ceněny. Byla také autorkou mnoha ekologicky zaměřených esejů v kulturním magazínu UNI.

Především však byla vysokoškolskou pedagožkou, která své kurzy vedla přísně a svědomitě, na studenty kladla nároky a zároveň ty, kteří se pro obor nadchli, dokázala podporovat a povzbuzovat. To od ní se mladí lidé ve věku, kdy jsou otevření a vnímaví, dozvídali o autorech, jako byl norský zakladatel hluboké ekologie Arne Naess, lesník a průkopník takzvané etiky Země Aldo Leopold či americký beatnický básník a ekologický myslitel Gary Snyder. Ač doktorka Ortová vždy vystupovala skromně a její přednášky nebyly žádnou rétorickou show, palčivé otázky, které ve svých hodinách otvírala, zanechaly v mnoha studentech hluboký dojem a některé z nich strhly natolik, že už u oboru kulturní a sociální ekologie či oborů příbuzných zůstali a dále je rozvíjejí.

Svým pedagogickým i lidským působením zasáhla nejméně tři generace studentů. Zůstávala za všech okolností elegantní dámou, ženou s nezaměnitelným, sametově laděným hlasem. Její znalosti kulturní ekologie byly extenzivní a značně přesahovaly tehdejší ideologicky deformované a úzké pojetí kulturologie před rokem 1989, takže její zmíněná práce *Kapitoly z kulturní ekologie* zapůsobila jako živá voda a dodnes tak působí. Mezi její žáky patří například kulturolog a esejista Vít Erban, antropolog Martin Soukup, fotograf a filmař Petr Mikšíček nebo spisovatel a teoretik krajiny Pavel Hájek, stejně jako autoři těchto smutných řádků.

Jitka Ortová patřila k jádru osobností, které na Filozofické fakultě UK dlouhá léta spoluutvářely intelektuální klima katedry kulturologie, spolu s filosofem kultury Vladimírem Boreckým (1941–2009), kunsthistorikem Františkem Dvořákem (*1920) či antropologem Václavem Soukupem (*1957). Její odchod je pro českou akademickou obec ztrátou, ale její jméno a práce nebudou lidmi, kteří ji znali, zapomenuty.

Zdenka Sokolíčková, Jan Vávra, Miloslav Lapka